

práv dobra piča za živino, posebno pa za svinje. Ječmen korenju clo nič ne škodje, zato kër začne še le takrat práv čversto rasti, kader je že ječmen požet in njiva sterniša opleta in očisčena. Na njivi, na ktero se štiri mernike ječmena poseje, se pridobi zraven navadniga ječmenoviga pridelka tudi 10 do 12 voz korenja, in ravno na tisto zemljo se da, potem, ko je korenje že spravljeno, če je kraj zato, zimska rež vsejati, med ktero se tudi leča dobro obnaša, če je zemlja pešena in suha, sicer pa ne.

Z lepim dobičkam se da tudi korún (krompir) s fižolam, (bôbam) ali pa s konopljo saditi. Kader je že za korún odločena in dobro pognojena njiva preorana in povlečena, posej práv redko na pol orala veliko njivo pol bokala konoplje; tisti kmetovavec pa, ki nima veliko zemlje in torej tudi toliko korúna ne sadi, naj ga ne sadi po navadi precej za plugam (drevesam), ampak naj napravi poredama jamice, pol čevlja globoke, in naj ga posadí vanje, v vsako peto jamico naj pa fižola pomeče, in vsi trojni sadeži bodo enako čversto rasti začeli. Če jih je po enkrat okopal in saj nar manj enkrat osul, bodo vsi rastli, de bo kaj! Na njivi eniga orala sim v srednjih letih po 50 voz korúna, 4 do 6 mernikov konopniga semena in ravno toliko fižola pridelal.

Prepričan od velike koristnosti take mešance, tako obdelovanje poljá vsim kmetovavcam práv živo priporočim, naj bi se ga čversto poprijeli, kjer koli je kraj in vreme imenovanim sadežam primerjeno. Anton Strohen.

Vinska terta tretji dan Malitravna na Krajskim cvetè!

To je bôsa! bojo braveci Novic odgovorili. Ni bôsa ne, ampak čista resnica. Vrednik Novic je cvetje in perje vinske terte v rokah imel, ki ga je gosp. Karinger iz Boštanja na Dolenskim v Ljubljano sabo prinesel in tamkej od gospoda Jožefa Dermelna, učitelja in od c. k. kmetijske družbe s sreberno svetinjo poslavljeniga sadjorednika in posestnika prejel, ki ima po eni strani svoje hiše terto izpeljano, ktera je 3. Malitravna pod milim nebam v polnim cvetju bila. Korenina te stare terte stoji v kleti (keldru) hiše Nr. 7 v Boštanju in gré skozi strop kleti in skozi stano učitelja pod oknam vùn. De tertna korenina v kleti stoji, ji je gotovo nar več k takó zgodnim cvetju pomagalo — vunder še taciga prigodka gosp. Dermel nikoli doživel ni. Práv zlo bi nam on vstregel, ko bi nam oznanil, kadaj de bo grojzde te terte dozorelo!

Dr. Bleiweis.

Od previdnosti božje za ohranjenje vsakiga naroda na zemlji.

(Na dalje.)

Podajmo se v ledéno Sibirijo, in tam najdemo narlepši ajdo, in kakor v vsih severnih stranéh mnogo zverine, ki s svojim debelim in môčno volnatim kožuham človeka varje, de ga grozni mraz ne stisne. — Še višje prebivajo Jakuti; njih dežela je skorej vedno premerznjena. Pa ravno v to deželo priletí vsako leto v začetku Rožnika nebrojno število divjih gosí, ki se takó lahkó vjeti dajo, de si jih ena sama družina na tavžente nalóví, in se ž njimi celo leto preživí. Kër je namreč zemlja skorej vedno zmerznjena, se v nji poshranijo in ne spridijo. Kdo ne vidi zopet tukej dobrotne roke božje!

Kaj čemo clo od Laponije reči, kjer na planinah večni snég leží, potoki do dna zamerznejo, in se večkrat cele léta ne otajajo! Ali ne bomo rekli, de je ta dežela od previdnosti božje popolnoma zapušena? Pa neka

domača žival, severni jêlen ali sedlón (Rennthier) imenovana, z dolgim zobam svoj živež — neki mah — izpod léda zruje, in pride o pravim času k hiši svojiga gospodarja, de se pomolsti da. Zima je tamkej takó huda, de če se zakurjena hiša odprè, ves sopuh kar na enkrat v snég spremenjen na tla pade. Per vsem tem pa nastopi po dolgi zimski noči poletni čas, ki od dvéh do tréh mescov terpi, in v tem času vse takó hitro raste, de sta ječmen in rež dva mésea po setvi že zréla in požéta.

Kdo ne občuduje tukej neskončne modrosti Stvarnika? V naših evropskih deželah res poletje dalje terpi; ali hladna noč, ki za vsakim dnevam nastopi, rast zadržuje takó, de per nas od setve do žetve veliko več časa pretêče, ko v Laponii. Veči je toplota v naših krajih, dalji in prijazniši polétje; tode toplota, ki rast déla, je na vse polétne mesce razdeljena. Kar je tedaj Laponsko polétje krajši, je pa gorkejši, in takó dozore rastljíne tam pol poprej ko per nas.

Razun dobrote, ki jo Laponcam ta žetev in sedlón perneseta, še perletí, kakor po vsih severnih krajih, brez števila veliko tičev, kterih jajca in mesó silno dobre jedíla dajo.

Pa med vsimi deželami zemlje narbolj zapušena se zdí Grenlandija, ki nar višje ob severji leží. Drujiga se tam ne vidi, ko veličanske gore in mogočno skalovje, kteriga verhovje se v megli zgubi. Na mnogih krajih naletí okó na stogove ledénih plóš, ki po tri mile na deleč sežejo, in so na sto sežnjev visoko nakupičene. Mraz tih krajev preseže ves zapopadek. Clo žganje zmerzne in razžene posode. V Svečanu in Sušcu poka kamnje, in se v kose razletí. Vunder pa ni ljudstva, ki bi bilo v svojo domovino takó močno zaljubljeno, ko je Grenlanško. Njiva, žetev, splôšna in posebna umetnost tih ljudi je lov môrskih psov. Kakor Otahajčanje in drugi prebivavci pod soncam iz krušniga drevesa streho, živež, obleko, orodje in vse drugo dobijo, kar za ohranjenje življenja potrebujejo: takó imajo Grenlanci živež, pijačo, obleko, okna, žeblje, pile, orodje, odejo i. t. d. od samiga morskiga psa. Vse to dobijo iz njegoviga mesá, sála, kí, čév, mehurja, kostí, réber, kože, želodca in kerví. Sicer lovijo tudi zajce, lesice, medvéde, zlatóvke (žlahtne postervi); vunder se s tem ne morejo dolgo muditi, kër njih dan ali polétje le šest tednov terpi, po tem pa zopet noč in zima nastopite.

(Konec sledí.)

Besedna vganjka.

Poznaš orodje, ktero godci rabijo? Beri nazaj, v mejo me stavijo.

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

Štiri.

Današnjemu listu je 7. doklada perdjana.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	11. Malitravna.		6. Malitravna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	—	2	6
1 » » banaške...	2	15	2	15
1 » Turšice.....	1	16	1	16
1 » Soršice.....	—	—	1	40
1 » Réži.....	1	36	1	40
1 » Ječmena.....	1	21	1	20
1 » Prosa.....	1	4	1	15
1 » Ajde.....	1	—	1	5
1 » Ovsa.....	—	54	—	54

h 15. listu krajskih kmetijskih in rokodelskih Novic. 1846.

Kdor želi, kako oznanilo v *Doklado* natisniti in Novicam perdjati, plača za vsako verstico z navadnimi srednjimi čerkami 3 kr., če oznanilo le enkrat natisniti da; dvakrat 4 kr. in trikrat pa 5 kr.

(17.)

Štacunarsko oznanilo.

Kramarjem in vsim drugim kupovavcam na znanje dam, de sim se danes zopet na Dunaj in v Berno po novo blagó podál in de bom v stani, jim prihodnji Ljubljanski semenj o Trijaci zopet s čisto novim blagam vsake sorte in po nar nižji ceni vstreči.

Veliko zaupanje, ki so ga kupovavci dozdej na mojo štacuno stavili, si bom prizadeval vedno zvesto ohraniti z lepim in novim blagam iz prvih in nar imenitniših fabrik, z nisko ceno in natančno postrežbo.

V Ljubljani 4. Malitavna 1846.

Jožef Pleiweis.

(16.)

Nove flovénske bukve. (1)

V saloshbi *Janesa Giontinita*, bukvarja v Ljubljani na vélkim tergu Šht. 237, so naslednje bukve na svetlo prishle:

Jesuf moje shelje.

Katolíhke molitne bukve s nauki in napeljevanjem k pobóshnimu shivljenju. Poleg nemíhkega od zhaftitljiviga gospoda *Alojsja Schlöra*, dohtarja f. pífma. V Ljubljani 1846.

Ref je, de je veliko mnogoterih molitnih bukev natifnjenih in med flovenškim ljudstvom rasfhirjenih, med kterimi se prav lépe in korístne najdejo. Gotovo je pa tudi, de je filno malo tazih, v kterih bi se sraven nar lepših molitviz sa vřako perloshnost in okóljřhino tudi korístni poduki in premířhljevanje dobile. Odvezh bi bilo, imenovane bukve fhe dalje hvaliti, is *kasala* vřak lahko njih zeno prevdari.

Kasalo pohvaljenih molitnih bukev je:

Od molitve — od jutrajne molitve — *jutrajna molitev*; — *vera*, *upanje in ljubésin*; — k angelřkimu zheřhenju; — od premířhljevanja, — sgled premířhljevanja zhes řmertni gréh, — od duhovniga branja, povsdigovanje řerza po dnevi: *djanje shalořti*, *obudenje dobriga namena*, *řpominj na Boshjo pravířhnořt*, *djanje vere*, *upanja in ljubésin*, *v terpljenji*, *kadar ura bije*; — Molitev pri jédi; — od vezherne molitve, *molitev*; — od pořlufhanja pridige, *molitev pred pridigo*, *po pridigi*; — od řvete mařhe, *molitve pri ř. mařhi s premířhljevanjem Kriřturoviga terpljenja*; — od řvétiga sakramenta pokóre; *řprasřhevanje veřti*, 1. zhes deřét sapoved Boshjih, 2. zhes pet zerkvenih sapoved, 3. zhes rasne grehe. — *Molitve per řpovedi*: prořhnja sa rasřvetljenje, obudenje grevenge, terden řklep in darovanje, *molitev pred řpovedjo*, poboshne namířhljevanja pred řpovedjo, *molitev po řpovedi*; — od odpustka, *molitev sa odpustke*; —

(1)

od řvetiga obhajila, *obhajilne molitve*: pred řvetim obhajilam, po řvetim obhajilu; — od řrefřvete Trojize, *molitev k řrefřveti Trojizi*; — od angelřkiga rořhenkranza, *molitev pred in po rořhenkranzu*; — ponovljenje kerřtne obljube; — od řrefřvetiga řefřhnjiga Teleřa, *molitev*; — *molitev k Boshjimu řerzu Jesurovimu*, — Kriřturovo terpljenje; ř. kriřhev pot, řklep ř. krisřeviga póta; — *molitev v řpominj Kriřturove řmertne britkořti o zhetertkih*, — *v řpominj Kriřturove řmertí o petkih*. — *Gospodovi prasniki in řveti zhař*: Advent, kvaterni dnevi, Boshizh, pořlednji dan leta, novoletnji dan in Kriřturoviga obresovanja prasník, rasglařhenje Gospodovo ali prasník řvetih 3 kraljev, prasník řrefřvetiga iména *Jesuroviga* (pri vřakim prasníku *molitev*), ř. pořtni zhař, *molitev na pepelnízo*, *v vélíki zhetertek*, *v vélíki petek*, *pred Boshjim grobam*; — velikonozhni prasník, krisřev téden, Kriřturov vnebohóđ, binkuřhni prasník, prasník řrefřvete Trojize, řrefřvetiga řefřhnjiga Teleřa, zerkveno shegnanje (vřak prasník s *molitevjó*). Zhařtenje řrefřvete Devize in matere Boshje Marije: *Molitev v zhař zhiřtiga řpozhetja*, *v zhař ředem shalořt Marije*, *řladkiga řerza Marije*, *sa varřtvo Marije*; — *Marijin rořhenkranz*, *Molitev v prasníkíh Marije*; — zhařtenje řvetih angeljev: *molitev k řvetímu angelju varhu*, *k řvetímu arhangelju Mihaelu*; — zhařtenje řvetníkov: *Molitev v zhař ř. Josheřa*, v dan ř. Marka, *molitev v zhař ř. Janesa Nep.*, ř. *Alojsja Gonzaga*, ř. *Janesa Kerřnika*, řř. *aposteljnóv Petra in Pávla*, ř. *Ane*, ř. *Leopolda*, ř. *řhtefana*, řřojiga řvetiga patrona, v prasník vřříh řvetníkov. — *Molitve sa rasne ořebe in potrebe*: Sa řveto zerkev, sa řvetiga ozheta papesha, sa řřkófa, sa duřhne pařtirje in vře duhovne, sa řpovedníka, sa zesarja, sa vře deřheřřke gosposke, *molitev otrokov sa řtarřhe*, — řtarřhev sa otroke, sa sakonřke, sa shlahtníke, sa priřatle in dobrotníke, sa řovrashníke, sa řpreobernjenje nevéřnih in greřhníkov, sa bolníke, sa umírajózhje, per voljítvi řtanú, ob zhařu shalořti, popótni shegen; — *molitve sa bolníke in umerajózhje*, sa řrezhno řmert, duhovni teřtament, pořlednji sdíhljeji umirajózhiga, po řmertí, *molitev*; — *molitve sa mertve*, — sa mertve verne kriřtířane, sa rajńke řtarřhe, sa rajńke shlahtníke in dobrotníke. — Litanije od řrefřvetiga iména *Jesuroviga*, — od terpljenja in řmertí *Jesura Kriřturova*, — Lavretanřke litanije, od vřříh řvetníkov (řlednje s *molítvami*), — *Pesmi*: Per řveti mařhi (dvé), pred pridigo, osnanenje Marije Devize, adventna, řveti vezher, terpljenje *Jesurovo*, shalořtna mati Boshja, velikonozhna, krisřev téden, Binkuřhti, ř. řefřhnje Telo, pred ř. řefřhnjim Teleřam, ř. řerze *Jesurovo*, sahvalna, řpokorna, vera, upanje, ljubésin, pořlednji dan. *Priřtavík*: Prava vera, apostolřřka vera, Gospodova *molitev*, angelřřko zheřhenje, deřét sapoved Boshjih, pořtna sapoved, duhovne oroshja; — prav dober in lahek pomozhek se poboljřhati, pořlednje rezhi.

Zena teh bukev, ktere so s lepo v jeklo vresano podobo lepfhane in 306 strani debéle, je sa nesvesane 30 kr., v papirji vesane 40 kr., v ufnji 50 kr., v ufnji in s slatim obreskam 1 gold. 20 kr. Na 13 enpót kupljenih se ene dodajo.

Natifnjene fo na prav lepim bélím papirji in s lepimi zherkami pri gosp. *Joshefu Blasniku* na Bregu. —

Shivljenje svetiga mladenzha Alojsja Gonzaga. Špifal v nemfhkim zhaftitljivi gospod fajmofhter *Franz A. Šmid.* S eno podobfhino. V Ljubljani 1846.

Ni jih lepfhih in bolj pripravnih bukviz, v mladenzhkih ljubeshin do Bogá in do blishnjiga vshgati, kakor je to popifovanje shivljenje svetiga mladenzha Alojsja. Posebno sa med pridne fholarje na desheli rasdeliti se dobro podajo. Sapopadejo te bukvize Alojsjevo shivljenje v fedmih rasftavkih, namrezh: Uvod; I. Alojsi she v otrozhji starosti k poboshnosti nagnjen. — Neprevidnost ga v veliko nevarnost sapelje. — Hudobna drushina ga k nespodobnemu govorjenju sapelje. II. V fedmim letu Alojsi sopet lepo sadershanje in poboshnost kashe. V ofmim letu ga Bog nar bolj vefeli. — Njegova nedolshnost in framoshljivost. III. Alojsi pervo fpoved opravi in se ojftro pokori. — Alojsi vedno nad fvojim sadershanjem zhuje. — Alojsi sboli. Njegova teléfná mozh omaguje, dufhna vezhi prihaja. IV. Alojsja velika poboshnost, gorezhnost sa molitev in ftrah Boshji. Alojsi se s Baromejem Milanfkim fhkofam snide, pervo obhajilo. — Alojsi pride v smertno nevarnost. Njegova ljubeshin do famôte. V. Alojsjevi poft; pritergovanje, pokorjenje in druge shivljenja pravila. — Alojsi v Hifhpánijo popotje; tam je plemenizh. Alojsjevi terden fklep v red Jesufov stopiti. VI. Alojsi sgled poterpeshljivosti in proste pokorfihne pri napótjih v duhovni ftan stopiti. Alojsi se gospodarfva odpové, pri fvojih poflovi in gré v Rim v red Jesufove drushbe. Alojsi na fkufhnji v Rimu. VII. Šmert Alojsjeviga ozheta. — Alojsi gré v Napolo. — Nasaj v Rim pride, njegove zhednefti, posebno ljubeshin do blishnjiga. — Njegova poflednja ljubeshin in poflovenje od fvoje matere. Njegova smert in pofvezhenje po papeshu Benediktu XIII.

Veljajo vesane v lepim savitku 12 kr.; na 12 bukviz fo ene sa privershek.

Hvala boshja, ali navod, kakó naj mlad kristjan Bogá vfak dan zhafti in hvali. Molitne bukvize sa mladoft. Drugi natif. V Ljubljani 1845.

De fo té bukvize sa kerfhanfko mladoft ravno pravfhne, prizha tá drugi natif, kteri je po pervim, pred kakor v letu fledil. Lepfhane fo s 29 lepimi podobami; ktere fo fhe, kakor tudi tífk, veliko lepfhi, kakor v pervim natifu.

Sapopadek téh bukviz je:

Jutrajne molitve; — druge vfakdanje molitve; — molitve pri f. mafhi, — tri boshje zhednosti, — pri f. refhnjim Teléfu; — fpovedne molitve; — molitve pri fvetim obhajilu; — mnoge molitve.

Lepo fo natifnjene pri gosp. *Joshefu Blasniku.* — Veljajo lepo v papirji vesane 12 in 15 kr. 12 bukviz vkup veljá 2 gold. in 2 gold. in 24 kr., in ene se dobijo sa namezhek.

Dalje fo v' J. Giontinitovi saloshbi fledgezhe flovenfke bukve na prodaj:

Napeljevanje vefolno ali veliko fpoved opravljati. V Ljubljani 1844. 12 kr.

Mefingafti krish in popifovanje Palestine. V Gorizi. 8 kr.

Šveta Filumena, deviza in muzheniza, s molitvami k tej fvetnizi. V Ljubljani 1845. 12 kr.

Bukvize polne molitev in lepih naukov. V Ljubljani 1845. 12 kr.

Erasem is Jame. Poveft is petnajftiga ftoletja. Špifal *F. Malavafhizh.* S eno podobfhino. V Ljubljani 1845. 12 kr.

Molitev sa ohranjenje nedolshnosti pred podobo prefvete devize Marije in dvé befedi fvarijozhe ljubeshni is Jesufovih uft kerfhanfki mladofti. V Ljubljani 1846. 3 kr. Dvanajft fkup se jih dobi sa 30 kr.

Gori imenovane bukve fo po ravno tífli zeni na prodaj pri *Geigerji* v Zelji, *Lejrerji* v Marburgu, *Weizingerji* v Radgoni, *Siroli* v Gradzu, *Liegeu* v Zelovzi in *Boernerji* v Tersti.

(18.)

(2)

Znižan kup travniga semena.

V Ljubljani nad cesarskim grabnam poleg zidaniga mosta Nr. 10 je travno seme mačjiga repa lanjskiga perdelka na prodaj funt po 25 kr. Kdor ga 10 funtov vzame, dobi en funt namečka.

Dr. Orel.

(19.)

(2)

Ponudba službe.

V Šmartnu per Litii je šolmafter, organist in mežnar umerl, in družiga išejo. Kdor to službo želí doseči, naj se ondi per šolske okrajne ogledu vsaj do sv. Jurja tega leta ali z ustno ali s pisano prošnjo oglasi.

(20.)

(2)

Smerokovo seme na prodaj.

Skerbna reja lesá je dan današnji silno potrebna reč. Če bomo les le sekali, za novo seme pa nič skerbeli, se bo našim naslednikom slaba godila. S smerkovim semenam kmetovaveam vstreči, ga prodaja c. k. krajnska kmetijska družba v svoji pisarnici bokal po 20 krajc. Zdej je že čas sejati ga.

(14.)

(3)

Prostovoljna prodaja zemljiša (grunta).

V lepim in rodovitnim kraji blizo sv. Lorenca na Dolenskim je veliko zemljiše na prodaj, ktero bo po ceni prodano.

Imenovano zemljiše méri: 9 oralov in 1103 sežnjev njiv; 2 orala in 119 sežnjev travnikov; 1501 sežnjev pašnikov; 15 oralov in 418 sežnjev gojzdja in 1 oral in 6 sežnjev pa taci travnikov, ki so s sadjem zasajeni.

Kdor to zemljiše kupiti želí, naj se v Mokronški grajšini zanj oglasi.

Mokronog 7. dan Sušca 1846.

Zavarovanje poljá, vertov in nogradov

proti

ŠKODI TOČE.

OZNANILLO IN POVABILO

cesar. kralj.

pooblastene

TERZAŠKE

ASEKURANCIE.

Terzaška družba, koja se je pod imenom: „*Azienda assicuratrice*,“ po višjim cesarskim dovoljenji v letu 1823 začela in ki je od tistihmal že veliko tavžent in tavžent goldinarjev pogorelcam in od družih nesreč poškodovanim ljudem povernila in se po vsih deželah našiga cesarstva veliko zaupanja pridobila, je po izgledu poprejšne *Milanske* družbe napravila v začetku tega leta tudi zavarovanje ali asekurancijo poljá, vertov in nogradov proti škodi toče.

Kdor je že vidil žalostniga kmeta po zgubljenih poljskih pridelkih, ki mu jih je huda ura v enim hipu pokosila; kdor je vidil jokati pridniga gospodarja, kadar nima ne ženi, ne otrokam kaj živeža dati, in od soseda, kteriga je ravno taka nesreča došla, nobene pomoči pričakovati — kdor je enacih nesreč že vidil več: bo gotovo s hvaležnim sercam družbo pozdravil, ktere namen je, brez vsiga lastniga dobička take grozovite nesreče polajšati ali jih clo popolnoma odvracati.

Vodstvo imenovane družbe v Terstu je izročeno spoštovanim in premožnim možem: gospodu C. L. žlahtnimu *Bruku*, *Leonu Kohenu*, *Dragotinu Regensdorfu* in pa *M. Vucetiču* — ki so nam poroki, de zamoremo brez vse skerbí polno zaupanje na krog in krog hvaljeno družbo staviti.

Večletne skušnje kažejo, de nektore dežele toča večkrat in hujši pobije od družih; zato je vodstvo imenovane družbe vse avstrijske dežele v 4 verste ločilo, de ne bo ena dežela zavoljo druge v povračilih perkrajsana in poškodvana. Po ti razdelitvi se ločijo:

1. *Lombarško-Beneško* kraljestvo, *Dalmacija*, *Furlanija* in avstrijsko *Primorje*.
2. *Česko* kraljestvo.
3. *Ogersko*, *Hrovaško* in *Erdeljsko*.
4. Vse druge dežele našiga cesarstva.

Po vsih teh deželah je postavila imenovana družba svoje *opravnike*; za *krajnsko* deželo je *velko opravilstvo* (Hauptagentschaft) meni izročila. De imá pa vsak kmetovavec družbniga opravnika bolj pri rokah, je po raznih krajih vsake dežele več *opravnikov* postavljenih, katerih imena za krajnsko deželo so spodej zapisane.

K ti družbi zamore vsakteri pristopiti; ravno takó tudi odstopiti, *kadar hoče*. — Kdor želi k nji pristopiti, naj se oglasi pri bližnim opravniku in mu pové: *od kod* de je domá, naj mu imenuje *svet*, kteriga zavarvati hoče, njegovo *velikost*, *kaj* in *koliko* je [na njem posejaniga, koliko se iz njega perdelati da in *za koliko ga hoče zavarvati*. Opravnik vse to v bukve *zapiše*, prerajta *letno plačilo*, ktero mu mora nov pristopnik *koj odrajtati*, in mu podá čez kake dni od velkiga opravilstva prejete *zavarvavne bukvice*, v kterih vse to zapisano stoji. — *Vsako leto* se mora zavarvanje ponoviti. Nikdar pa družba ne terja, de bi se moglo po odrajtanem letnim plačilu še pozneje kaj doplačevati.

Ker nimajo vsi pridelki enake cene, je družba po veči ali manjši vrednosti vse zemljske pridelke v *4 verste* razdelila:

- v nar nižej ali *pervi* versti stoji *živinska klaja*;
- v višji " *drugi* " stojé *šita, oljnate zeliša* in *sočivje*;
- v še višji " *tretji* " " *sadeži po vertih* in *zelnikih, lan* in *konoplja*;
- v nar viši " *četerti* " " *vinska terta, hmelj* in vse druge kupčijske zeliša.

Po veči ali manjši vrednosti zavarvaniga pridelka se odrajtuje veči ali manjši letno plačilo, kakor kaže popisana tarifa. Verh tega plačila mora vsak deležnik *vsako leto* od sto gol-dinarjev zavarvanih pridelkov še *10 krajcarjev* posebej odrajtati za razne družbne stroške, zra-ven tega pa tudi *neke krajcarje* potu plačati, ki od velkiga opravilstva zavarvavne bukvi-ce in druge pisma prinese. Ker pa toča v ravno tisti deželi ene kraje večkrat in hujši od družih potolče, *so posamezne soseske tudi v čvetero verste* razdeljene, takó de tiste soseske, ki v *pervi versti* stojé, nar manj, tiste pa, ki so v *četerti versti*, nar več plačujejo; kar se iz naslednjiga dokazika vidi:

Perva versta.

V *pervi versti* stojé vse tiste soseske, ktere niso v naslednjih treh imenovane in popisane.

Druga versta.

Tu sém se štejejo naslednje soseske:

V *Ljubljanski kresii*: Dobro Polje, Lukovce, Vodice, Krumperk, Selce, Sorica, Ško-fja Loka, Bokalce, Medvode, Zalog, Cerkle, Metnik, Šmartin, Menguš, Loka, Begne in Radolca.

V *Novomeški kresii*: Turjak, Terg, Reka (Kočevska), Čermošnice, Trava, Mala Gora, Koprivnik, Raka, Studenc, Podbrezje, Černemel, Verh, Šentrupert, Šmerjeta, Škocjan, Mo-kronog, Sodersica, Lašice, Topljice, Boštanj, Radiče, Hine, Kerka, Žužemberk, Dobernič in Prežganje.

V *Postojnski kresii*: Postojna, Barovnice, Lože, Bloke in Ipava.

Tretja versta.

Tu sém se štejejo naslednje soseske:

V *Ljubljanski kresii*: Šentožbald, Moravče, Smlednik, Staraloka, Poljane, Železnike, Trata, Černuče, Dobrunja, Šentvid, Šentjur, Ponoviče, Zagorje, Kanderše in Teržič.

V *Novomeški kresii*: Cerkle, Kerško, Semič, S. Križ, Mirna, Dolenja Vas, Loški Potok, Litija, Veliki Gaber in Trebnje.

V *Postojnski kresii*: Verhnika, Polhovi Gradec, Planina, Logatic, Cerknica, Žir, Čer-niverh, Šentvid, Šturja.

Četerta versta.

Tu sém se štejejo naslednje soseske:

V *Ljubljanski kresii*: Oslica in Krajn.

V *Novomeški kresii*: Gradac, Draščice, Metlika, Šentjernej, Kostanjevica, Čatež, Dole, Šentpeter, Brusnice, Mirna Peč, Stopiče, Novomesto, Zatičina, Višnja Gora in Šmarja.

V *Postojnski kresii*: Idrija.

T a r i f a,

po kateri imajo imenovane soseske letno plačilo asekurancii odrajtovati, namreč od 100 goldinarjev zavarvaniga pridelka:

Soseske	I. Za klajo	II. Za žita, oljnate zeliša in šočivje	III. Za sadeže po vertih in zelnikih, za lan in konopljo	IV. Za nograđe, hmelj in vse druge kupčijske zeliša
I. verste	30 krajcarjev	1 goldinar	poldrugi goldinar	2 goldinarja
II. verste	40 krajcarjev	1 gold. in 15 krajc.	2 goldinarja	poltretji goldinar
III. verste	1 goldinar	1 gold. in 45 krajc.	poltretji goldinar	3 goldinarje
IV. verste	poldrugi goldinar	2 goldinarja	3 goldinarje	4 goldinarje

Deležnikom, ki leto za letom poredama in neprenehama pri ti družbi ostanejo, bo po letih nekaj plačila *odpušeniga*, namreč: v *drugim* letu 3 gold. od sto, v *tretjim* 6 gold. od sto, v *četrtim* 9 gold. od sto, v *petim* 12 gold. od sto goldinarjev zavarovane vrednosti; na to odpušanje imajo tudi nastopniki ali erbi deležnikov pravico, če pri družbi ostanejo.

Zavarovanje imenovanih pridelkov se *začne drugi dan opoldne* po prijatvi oznanjeniga pristopa, kadar namreč po postavah storjen oglas zavarvanca do *velkiga opravnika* doide in ga on zavoljo kake napčnosti ne zaverže in po prvi pošti nazaj ne pošlje. Zavarovanje pa *jenja* takrat, kadar so zavarvani pridelki požeti, pokošeni ali obrani, vselej pa zadnji dan Kozoperska. Samó za tiste pridelke, katerih ne gre neutegama iz polja pospraviti, terpi zavarovanje še 8 dni po žetvi, tode le takrat, kadar so zavarvani pridelki še na *tistim mestu* ostali, kjer so prirastli.

Če je toča zavarvano zemljiše potolkla, naj zavarvanc to precej bližnjemu opravniku napové, de bo škoda cenjena ali obšacana po postavah, ktere so v zavarvavnih bukvicah razložene.

Spoznano škodo družba takó povračuje: Povračila se bojo vsako leto plačale iz denarjev, ki jih je družba od vsih deležnikov nabrala, in bo *vsako leto* celo rajtingo po *Novicah na tanjko razglasila*. Če bi čez vse poplačane povračila še kaj denarjev ostalo, se bo iz prihranjenih zneskov *zaloga* za drugo leto i. t. d. napravila. Če bi se pa primerilo, de bi se eno leto ne mógla zavarvancam vsa škoda poverniti, jim ta družbna *zaloga* dolžnica ostane do družiga leta, če namreč iz družbe ne odstopijo; če pa odstopijo, ne dobijo nič. *Vsacih pet let* bo velka rajtinga narejena in če je zaloga zadosti premožna, bo deležnikom po primeri vsa škoda popolnoma povernjena, ktera jim poprej morebiti ni mogla povernjena biti. Ko bi od prvih peterih let družbi čez vse povračila kaj denarjev ostalo, bodo k zalogi *druzihi pet let* perštetí in takó naprej. Ko bi se pa primerilo, de bi družba ne mogla v prvih peterih letih vsim zavarvancam škode poverniti, je družba *vsih dolžnosti poznejiga povračila odvezana*. Če bi pa po pretečenih petih letih kaka zaloga iz nabranih denarjev ostala in če bi imenovana družba potem *nehala*, bo ostanik denarjev z dovoljenjem c. k. dežel'niga poglavarstva za kako občnokoristno napravo obrnila.

Povračila spoznane škode bojo zavarvanci vsako leto v *jeseni*, to je mesca *Listopada* prejeli, zató ker so še le tačas vse škode vodstvu družbe oznanjene in rajtinge dokončane.

Družba poverne celo *gotovo* škodo, ki jo je toča z viharjem ali brez viharja zavarvancu napravila; *gotova* škoda pa se tista imenuje, kar mu je toča *na meri pridelka* vzela, ne pa kar je na polji, vertu ali nogradu še ostalo in po toči le na *dobroti* poškodvaniga bilo. Tudi tega ne poverne, kar je zemljiše po toči za *drugo leto* slaběji postalo, ali pa če je škoda takó majhna, de le 5 goldinarjev ali pa še manj vrednosti od zavarvanih sto gold. znese. Če bi pa toča zavarvano zemljiše *večkrat* v enim letu pobila, in bi škoda *skupej* več kot 5 goldinarjev vergla, dobí zavarvanc svoje povračilo.

Ko bi pri *cenitvi* storjene škode kak prepir vstal, se bojo *trije sodnji možje* izvolili: eniga izvoli *družba*, eniga pa *zavaranc*: ta dva izvolita potem *tretjiga*. Ko bi se pa v ti volitvi ne mogla zastopiti, naj pa tretjiga izvoli kantonska gosposka. Kar ti trije možje ali saj dva izmed njih enoglasno skleneta, *to* velja — in tožba je pri koncu. Kdor tožbo zgubi, plača njene stroške.

Popisane asekurancijske postave imajo svojo veljavnost od 1 *Prosenca* tega leta do *zadnjiga* Grudna leta 1850.

Naslednji gospodje so *opravniki* imenovane asekurancije, kateri zavarovanje po krajnski deželi sprejemljejo:

V *Krajnji* gospod *Konrad Loker*, lastnik fabrike žimnatih sit in kupec.

V *Kamniku* gosp. *Janez Debevc*, kerčmar in posestnik.

V *Železnikih* gosp. *Jožef Demšar*, lotrijar in posestnik.

V *Novim Mestu* gosp. *Janez Polak*, kupec in posestnik.

V *Kočerji* gosp. *Janez Bartelme*, knezo- Turjaški uradnik in posestnik.

V *Višnji Gori* gosp. *Wencel Müller*, c. k. prejemnik davkov.

V *Kerškim* gosp. *Janez Šraj*, c. k. voditel obvodnih del.

V *Boštanji* gosp. *Franz Curhalek*, oskerbnik Boštanske grájšine.

V *Metliki* gosp. *Janez Kapelle*, oskerbnik križanske gosposke.

V *Radičah* gosp. *Lahonček*, velki župan.

V *Postojni* gosp. *Vesel*, posestnik.

Na *Verhniki* gosp. *Janez Smuk*, velki župan.

V *Planini* gosp. *Juri Obreza*, posestnik.

V *Idrii* gosp. *Anton Eržen*, c. k. ogleda kovačnic.

V *Ipavi* gosp. *Janez Dolenc*, kupec in posestnik.

V *Štorjah* gosp. *Ferdinand Mahorčič*, kerčmar in posestnik.

Imenovana družba jemlje v zavarovanje tudi *vse reči*, ktere *oginj*, *ploha* in *porodinj* poškodvajo. Kdor od tega kaj več zvediti želi, naj popraša imenovane opravnike; samo to še tukaj pristavimo, de ona ne zavaruje samó poslopja, ampak tudi *žito*, *senó*, *živino* in blagó vsake baže zoper škodo ognja.

V Ljubljani 15. Malitravna 1846.

Za družbo „*Azienda Assicuratrice*“ v Terstu

Jožef Karinger,

kupec in velki opravnik Teržaške asekurancije
za krajnsko deželo.